

НАШЕТО ОБЩО БЪДЕЩЕ

*Доклад на Световната комисия
по околната среда и развитието*

REPORT OF THE WORLD COMMISSION ON ENVIRONMENT
AND DEVELOPMENT: OUR COMMON FUTURE

Transmitted to the General Assembly
as an Annex to document A/42/427 -
Development and International Co-operation: Environment

© Превод от английски – Илия Иванов, 1989

Издаелство *Книжен тигър*, 2015

Книгата е отпечатана върху хартия, която не съдържа химически избелители.

СЪДЪРЖАНИЕ

НАШЕТО ОБЩО БЪДЕЩЕ

Предговор от председателя на Комисията 11

НАШЕТО ОБЩО БЪДЕЩЕ – ОТ ЕДИННА ЗЕМЯ КЪМ ЕДИНЕН СВЯТ

Обзор от Световната комисия по околната
среда и развитието 17

I. Глобалното предизвикателство..... 18

1. Успехи и провали 18

2. Взаимосвързаните кризи..... 19

3. Устойчиво развитие 24

4. Разделението между институциите..... 25

II. Насоките в политиката 27

1. Население и човешки ресурси 27

2. Продоволствената сигурност — поддържане на възможностите 28

3. Биологичните видове и екосистемите – ресурси за развитието..... 29

4. Енергията — алтернативи за околната среда и развитието 30

5. Промислеността – да се произвежда повече с по-малко..... 32

6. Проблемите на урбанизацията..... 33

III. Международно сътрудничество и реформа в институциите 34

1. Ролята на международната икономика 34

2. Стопанисване на общите части на планетата..... 35

3. Мир, сигурност, развитие и околна среда 36

4. Институционални и юридически промени 36

4.1. Обръщане към първопричините 36

4.2. Борба с последиците 37

4.3. Оценка на глобалните рискове 37

4.4. Вземане на информирани решения 37

4.5. Осигуряване на юридически средства 38

4.6. Инвестиране в нашето бъдеще 38

IV. Призив за действие 38

Част I. ОБЩИ ПРОБЛЕМИ

Глава 1. ЗАСТРАШЕНОТО БЪДЕЩЕ 41

I. Симптоми и причини 42

1. Бедността..... 43

2. Растежът 46

3. Оцеляването..... 47

4. Икономическата криза	50
II. Нови подходи към околната среда и развитието	50
Глава 2. КЪМ УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ	57
I. Концепцията за устойчиво развитие	57
II. Справедливостта и общият интерес	60
III. Стратегически повели	63
1. Съживяване на растежа	63
2. Промяна на качеството на растежа	66
3. Задоволяване на основните човешки потребности	68
4. Осигуряване на устойчиво равнище на населението	69
5. Запазване и развитие на ресурсната база	71
6. Преориентиране на технологията и управление на риска	74
7. Обвързване на околната среда с икономиката при вземането на решения	76
IV. Заключение	78
Глава 3. РОЛЯТА НА МЕЖДУНАРОДНАТА ИКОНОМИКА	80
I. Международната икономика, околната среда и развитието	80
II. Упадъкът през 80-те години	82
1. Африканският континент	83
2. Дълговете на Латинска Америка	86
III. Осигуряване на устойчиво развитие	88
1. Увеличаване на потока от средства към развиващите се страни	88
1.1. Засилване на потока от финанси	89
1.2. Отпускане на заеми за устойчиво развитие	90
2. Свързване на търговията, околната среда и развитието	91
2.1. Международната търговия със стоки за потребление	92
2.2. Протекционизмът и международната търговия	95
2.3. Силно замърсяващи околната среда стоки	95
2.4. Пълномощията на многостранните търговски форуми	97
3. Отговорност в транснационалните инвестиции	97
4. Разширяване на технологичната база	99
4.1. Разпространяване на благоприятни за околната среда технологии	99
4.2. Изграждане на технологични възможности в развиващите се страни	100
IV. Устойчива световна икономика	101

Част II. ОБЩИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Глава 4. НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ	104
I. Връзките с околната среда и развитието	105
II. Перспективата на населението	106
1. Прирастът в числа	106

2. Промени в придвижването на населението	110
3. Подобро здравеопазване и образование	111
III. Политическа рамка	112
1. Управляване на прираста на населението	114
2. Управляване на разпределението и на придвижването на населението	117
3. От бреме към предимство	117
3.1. Подобряване на здравето	118
3.2. Разширяване на образованието	120
3.3. Подпомагане на уязвимите групи	123
Глава 5. ПРОДОВОЛСТВЕНАТА СИГУРНОСТ – ПОДДЪРЖАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ	127
I. Постижения	127
II. Признаци на криза	130
1. Въздействие на субсидиите	130
2. Пренебрегване на дребните производители	133
3. Деградация на ресурсната база	134
3.1. Загуба на почвени ресурси	134
3.2. Въздействие на химикалите	135
3.3. Натиск върху горите	136
3.4. Настъпление на пустините	136
III. Предизвикателството	137
IV. Стратегии за устойчива продоволствена сигурност	139
1. Правителствена намеса	139
2. Глобалната перспектива	141
3. Ресурсната база	142
3.1. Използване на земята	142
3.2. Управление на водите	143
3.4. Лесовъдство и земеделие	145
3.5. Аквакултура	146
4. Производителност и добиви	147
4.1. Технологичната база	148
4.2. Човешки ресурси	149
4.3. Производителност на входящите ресурси	149
5. Справедливост	150
5.1. Поземлени реформи	150
5.2. Дребни фермери и пастири	151
5.4. Колебания в наличието на храни	152
V. Храна за бъдещето	153
Глава 6. БИОЛОГИЧНИТЕ ВИДОВЕ И ЕКОСИСТЕМИТЕ – РЕСУРСИ ЗА РАЗВИТИЕТО	156
I. Проблемът – същност и обхват	155

II. Характер и тенденции на изчезването на биологични видове	158
III. Някои причини за изчезването на видове	161
IV. Икономически ценности, изложени на риск	163
V. Нов подход – предвиждане и предотвратяване	165
VI. Международна дейност за опазване на националните биологични видове	168
1. Някои сегашни инициативи	169
2. Определяне на приоритети	170
VII. Поле за дейност в национален мащаб.....	172
VIII. Необходимостта от действия.....	174
Глава 7. ЕНЕРГИЯТА – АЛТЕРНАТИВИ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА И РАЗВИТИЕТО.....	177
I. Енергия, икономика и околна среда.....	177
II. Изкопаемите горива – продължаващата дилема	183
1. Справяне с промяната на климата	183
2. Намаляване на замърсеността на въздуха в промишлените градове	187
3. Вреди от пренасянето на замърсяването на въздуха на големи разстояния	188
III. Ядрената енергия – нерешени проблеми.....	190
1. Мирният атом.....	190
2. Растящото разбиране на проблемите около използването на ядрената енергия	192
2.1. Разходи	192
2.2. Рискове за здравето и околната среда.....	193
2.3. Рисковете от ядрени злополуки	194
2.4. Разполагане на радиоактивните отпадъци	195
3. Сегашното положение с ядрената енергетика в света	195
4. Заключение и препоръки	197
IV. Дървата като гориво – изчезващият ресурс.....	199
V. Възобновяемите енергийни източници – неизползваният потенциал.....	201
VI. Енергийната ефективност – поддържане на тенденцията към повишаване	205
VII. Мерки за пестене на енергия	210
VIII. Заключение.....	211
Глава 8. ПРОМИШЛЕННОСТТА – ДА ПРОИЗВЕЖДАМЕ ПОВЕЧЕ С ПО-МАЛКО.....	216
I. Промишленият растеж и неговото въздействие	216
1. Променяща се структура на световната промишленост	217
2. Влошаване на околната среда и съответните мерки.....	218
II. Устойчиво промишлено развитие в глобален контекст.....	223
1. Индустриализацията в Третия свят	223

2. Използването на енергията и суровините	225
3. Обещаващи тенденции и рискове на новите технологии	227
III. Стратегии за устойчиво промишлено развитие.....	229
1. Установяване на екологични цели, наредби, стимули и стандарти....	229
2. По-ефективно използване на икономическите механизми	230
3. Разширяване на екологичните оценки	232
4. Насърчаване на действията от промишлеността	232
5. Увеличаване на възможностите за справяне с промишлените опасности.....	233
5.1. Химикалите	234
5.2. Опасните отпадъци.....	237
5.3. Промислените злополуки	238
6. Укрепване на международните усилия за оказване на помощ на развиващите се страни	240
Глава 9. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО НА ГРАДОВЕТЕ	245
I. Растежът на градовете.....	245
1. Кризата в градовете от Третия свят	246
2. Положението в големите градове на индустриалния свят.....	250
II. Проблемът с градовете в развиващите се страни.....	253
1. Национални стратегии за градовете.....	254
2. Укрепване на местните власти.....	257
3. Самоподдържане и включване на гражданите.....	258
4. Жилища и услуги за бедните.....	260
5. Използване на повече ресурси	263
III. Международно сътрудничество.....	265
1. Сътрудничество между развиващите се страни	265
2. Международна подкрепа	266

Част III. ОБЩИ УСИЛИЯ

Глава 10. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩАТА СОБСТВЕНОСТ.....	270
I. Океаните – балансът на живота	271
1. Застрашеното равновесие	272
2. Стопанисване на океаните.....	273
2.1. Действия в национален мащаб	274
2.2. Управление на риболова.....	275
2.3. Сътрудничество за регионалните морета	279
2.4. Мерки за контрол на изхвърлянето на отпадъци в океаните	280
2.5. Конвенцията по морско право	282
II. Космосът – ключ за стопанисването на планетата	283
1. Дистанционно проучване на Земята от космоса.....	284
2. Геосинхронната орбита.....	285
3. Замърсяването на орбиталното космическо пространство	286
4. Ядрената енергия в орбита	287

5. Към космически режим.....	288
III. Антарктика – към глобално сътрудничество	289
1. Запазване на досегашните постижения	291
2. Очакван натиск върху полезните изкопаеми.....	292
3. Поддържане на развитието на Антарктическата договорна система	294
4. Установяване на по-ефективни комуникации	294
Глава 11. МИРЪТ, СИГУРНОСТТА, РАЗВИТИЕТО И ОКОЛНАТА СРЕДА	299
I. Екологичният стрес като източник на конфликти.....	299
II. Конфликтите като причина за неустойчивото развитие.....	303
1. Ядрената война — заплаха за цивилизацията.....	304
2. Други оръжия за масово унищожение.....	305
3. Цената на „културата на оръжията“	306
4. Въоръженията в света и нарастването на „оръжейната култура“	307
III. Към сигурност и устойчиво развитие.....	309
2. Съвместно управление	310
3. Значението на ранното предупреждаване.....	311
4. Разоръжаване и сигурност	311
Глава 12. КЪМ СЪВМЕСТНИ ДЕЙСТВИЯ – ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ПРАВНИ ПРОМЕНИ	316
I. Необходимостта от институционални и правни промени.....	317
1. Преместване на центъра на вниманието върху политическите източници.....	317
2. Нови повели за международно сътрудничество	320
II. Предложения за институционални и правни промени	321
1. Насочване към източниците	322
1.1. Национална политика и национални институции	322
1.2. Регионална и междурегионални дейност	323
1.3. Глобални институции и програми	324
2. Справяне с последиците	326
2.1. Национални организации за опазване на околната среда и за управление на природните ресурси	327
2.2. Укрепване на Програмата на ООН по околната среда	327
2.2.1. Съсредоточаване върху въпросите на опазването на околната среда.	328
2.2.2. Приоритет за глобално оценяване и разгласяване на състоянието на околната среда	329
2.2.3. Засилване на международното сътрудничество за околната среда	330
2.2.4. Увеличаване на постъпленията и съсредоточаването им в Екологичния фонд.....	330
3. Оценяване на глобалните рискове	331
4. Вземане на информирани решения	334

4.1. Увеличаване на ролята на научната общност и на неправителствените организации	334
4.2. Засилване на сътрудничеството с промишлеността	337
5. Осигуряване на правни средства	338
5.1. Признаване на правата и отговорностите	338
5.2. Всеобща декларация и Конвенция за опазване на околната среда и за устойчиво развитие	340
5.3. Укрепване и разширяване на съществуващите международни конвенции и споразумения	341
5.4. Избягване и разрешаване на екологични спорове	342
6. Инвестиране в нашето бъдеще	343
6.1. Национална дейност	343
6.2. Международна дейност	344
6.2.1. Преориентиране на многостранните финансови институции	345
6.2.2. Преориентиране на двустранните помощни организации	347
6.2.3. Нови източници на приходи и автоматично финансиране.	348
III. Призив за действие	350
ПРИЛОЖЕНИЕ 1	355
Резюме на предложените правни принципи за опазване на околната среда и за устойчиво развитие, приети от групата експерти на СКОСР по правни въпроси	355
I. Основни принципи, права и отговорности	355
Основно човешко право	355
Междупоколенческо равенство	355
Екологични стандарти и контрол	355
Предварителни екологични оценки	355
Предварително уведомяване, достъп и необходими процедури	355
Устойчиво развитие и оказване на помощ	356
Всеобщо задължение за сътрудничество	356
II. Принципи, права и задължения, свързани с трансгранични намеси в природните ресурси и околната среда	356
Разумно и справедливо използване	356
Предотвратяване и смекчаване	356
Строга отговорност	366
Липса на дискриминация	357
Генерално задължение за сътрудничество по трансгранични проблеми на околната среда	357
Обмяна на информация	357
Предварителна оценка и уведомяване	357
Предварителни консултации	357
Съвместни мерки за оценка на състоянието и за опазването на околната среда	357
Критични ситуации	358

III. Държавна отговорност	358
IV. Мирно уреждане на спорове.....	358
ПРИЛОЖЕНИЕ 2.....	359
Комисията и нейната работа	359
Състав на Комисията	359
Председател	359
Заместник-председател.....	359
Членове:	360
Пълномощията на Комисията.....	362
Работата на Комисията	363
Членове на секретариата	363
Общи служби и помощен персонал:	364
Публични срещи	365
Експерти и специални съветници	366
Консултативна група по енергията	366
Консултативна група по промишлеността	366
Консултативна група по продоволствената сигурност	367
Финансов принос	368
Други съдействия	368
По-нататъшни действия.....	368
Благодарности.....	369

Цитатите от изказвания на много от хората, говорили пред Световната комисия по околната среда и развитието (СКОСР), са представени в карета, за да илюстрират различните мнения, изложени пред Комисията по време на тригодишната ѝ работа. Те не отразяват непременно гледните точки на Комисията.

НАШЕТО ОБЩО БЪДЕЩЕ

Предговор от председателя на Комисията

„Глобален план за промени“ – това беше натоварена да състави Световната комисия по околната среда и развитието (СКОСР). Общото събрание на ООН отправи към нея настоятелен призив:

- да предложи дългосрочна стратегия за опазване на околната среда, която да осигури постигането на устойчиво развитие до 2000 година и след нея;
- да препоръча принципни насоки за опазване на околната среда, които да доведат до по-голямо сътрудничество между развиващите се страни и между страни с различни степени на икономическо и социално развитие, както и до постигане на общи и взаимно поддържани цели, като се вземат предвид взаимовръзките между хората, ресурсите, околната среда и развитието;
- да обсъди начини и средства, чрез които световната общност ще може да се грижи по-ефективно за околната среда; и
- да помогне да се дефинират споделени разбирания по дългосрочните екологични въпроси и за съответните усилия, необходими за успешното справяне с проблемите по опазването и подобряването на околната среда, като създаде дългосрочен план за действие през следващите десетилетия и набележи целите, към които трябва да се стреми световната общност.

Когато през декември 1983 г. към мен се обърна генералният секретар на ООН с молба да съставя и да оглавя специална независима комисия, която да се заеме с тази голяма задача, стояща пред световната общност, аз съзнавах много добре, че това не е малко дело и задължение; ясно ми беше, че моите всекидневни отговорности като ръководител на партия правят невъзможно изпълнението на такава задача. Това, което искаше Общото събрание, също изглеждаше нереалистично и прекалено амбициозно. В същото време то беше израз на широко разпространеното мнение за безсилието и неспособността на световната общност да се обръща към глобалните жизнени проблеми и да работи ефективно за разрешаването им.

Този факт е една реалност и не трябва да бъде пренебрегван. Тъй като засега липсват отговори на основни и сериозни проблеми, няма алтернатива, освен да се продължи с усилията да се намерят такива отговори.

Такива бяха мислите ми, когато генералният секретар ми представи аргумент, който не можеше да се отхвърли убедително: нито един друг политически ръководител не беше станал министър-председател, имайки зад гърба си няколко години политическа борба – с национален и международен обхват – като министър на околната среда. Това даваше известна надежда, че не бе предопределено околната среда да остане страничен въпрос при вземането на основни политически решения.

В последна сметка аз реших да приема предизвикателството. Предизвикателството да се застане с лице към бъдещето и да се защитят интересите на идващите поколения. Защото беше пределно ясно: необходими са промени.

Днешната епоха повече от всякога налага координиране на политическата дейност и поемане на отговорност. ООН и нейният генерален секретар са изправени пред огромна задача и тежко бреме. Отговорното постигане на целите и стремежите на човечеството изисква активната поддръжка на всички нас.

Моите размисли и оценки на перспективите се основаваха и върху друга важна част от собствения ми политически опит: предишната работа на Комисията „Брандт“ върху проблемите Север–Юг и на Комисията „Палме“ по проблемите на сигурността и разоръжаването, в които аз участвах.

Пред мен се поставяше задачата да помогна да се формулира трети властен призив за политически действия: след изработените от Комисията „Брандт“ документи – „Програма за оцеляване“ и „Общата криза“, и от Комисията „Палме“ – „Общата сигурност“, трябваше да се изработи „Общото бъдеще“. Това беше моето послание, когато заместник-председателят на СКОСР Мансур Халид и аз започнахме работа по амбициозната задача, поставена от ООН. Настоящият доклад, представен на Общото събрание на ООН през 1987 г., е резултатът от този процес.

Може би нашата най-неотложна задача днес е да се убедят народите в необходимостта от връщане към многостранно сътрудничество. Стремежът към преустройство след Втората световна война беше реална движеща сила за установяване на нашата следвоенна международна икономическа система. Стремежът да се намерят устойчиви пътища за развитие трябва да даде тласък – и то мощен тласък – за подновено търсене на многостранни решения и за преустройство в международната икономическа система на сътрудничество. Тези стремежи понякога влизат в разрез с ограниченията, наложени от националния суверенитет, от различните стратегии за икономическа печалба и от разделението в различни области на науката.

След десетилетие и половина на застой, та дори и на упадък в общото сътрудничество, аз вярвам, че е дошло време за по-големи надежди, за единно движение към общи цели, за нараснала политическа воля да се насочим към нашето общо бъдеще.

През 60-те години беше време на оптимизъм, имаше надежда за прекрасен нов свят и за утвърждаване на прогресивни идеи в международен обхват. Колонии, благословени с природни богатства, ставаха самостоятелни нации. Изглеждаше, че сериозно се прокарват идеалите на сътрудничеството и споделянето на постиженията. Но като парадокс, през 70-те години започна бавно плъзгане към обстановка на реакция и изолация, докато в същото време поредица от конференции в рамките на ООН предлагаха надежда за по-голямо сътрудничество по значими въпроси. На Конференцията по околната среда на човека, проведена от ООН през 1972 г., индустриализирани и развиващи се страни успяха заедно да очертаят „правата“ на човешкия род да има здравословна и продуктивна околна среда. Последваха цял низ от подобни срещи: по правата

на хората на подходяща храна, на добро жилище, на чиста вода, на достъп до средства за регулиране на числеността на техните семейства.

Сегашното десетилетие е белязано с отдръпване от социалните проблеми. Учените обърнаха нашето внимание към спешни, но сложни проблеми, имащи пряко отношение към самото ни оцеляване: затоплянето на Земята, заплахите за озоновия слой на атмосферата, настъплението на пустините, засипващи обработваемата земя. В отговор ние искаме повече подробности и отправяме проблемите към институции, недостатъчно подготвени, за да се справят с тях. Влошаването и разрушаването на околната среда, разглеждани най-напред само като проблем на богатите държави и като страничен ефект от промишленото изобилие, станаха проблем на оцеляване за развиващите се страни. Те са част от вървяща надолу спирала от взаимно свързани екологично и икономическо влошаване, в която са впримчени много от най-бедните нации. Въпреки официалната надежда, изразявана от всички страни, днес няма забележими тенденции, няма програми или политически линии, които да предлагат каквато и да било реална надежда за стесняване на разширяващата се пропаст между богатите и бедните държави. И като част от нашето „развитие“ ние сме струпали оръжейни арсенали, способни да отклонят пътищата, които еволюцията е следвала милиони години, и да създадат планета, която нашите прадеди не биха разпознали.

Когато през 1982 г. за първи път беше обсъждано докъде трябва да се разпростре действието на нашата комисия, имаше хора, които искаха тя да се ограничи само до „проблемите на околната среда“. Това щеше да бъде груба грешка. Околната среда не съществува като сфера, отделена от човешките действия, стремежи и потребности и опитите тя да се защитава изолирано от човешките интереси са придали оттенък на наивност на самия термин „околна среда“ в някои политически кръгове. Думата „развитие“ също се възприема от някои с твърде стеснено и много ограничено значение като „това, което трябва да правят бедните нации, за да станат по-богати“. По този начин развитието автоматично се пренебрегва в международен мащаб като предмет на интерес само за онези специалисти, които работят пряко по темата „помощ за развитието“.

Обаче „околната среда“ е това, в което всички ние живеем; а „развитие“ е това, което всички ние правим, стремейки се да подобрим нашата съдба в този дом. Двете понятия са неделими. Нещо повече, въпросите на развитието трябва да бъдат разглеждани като решаващи от политическите ръководители, които чувстват, че техните страни са достигнали равнище, към което другите нации трябва да се стремят. Много от пътищата на развитие на индустриализираните държави очевидно не са устойчиви, а начинът на развитие на тези страни именно поради тяхната голяма икономическа и политическа мощ ще има голямо влияние върху способността на всички народи да поддържат човешкия прогрес за идните поколения.

Множество важни проблеми по оцеляването са свързани с неравномерното развитие, бедността и увеличаването на населението. Всички те оказват безпрецедентен натиск върху почвите, водите, горите и другите природни ресурси на

планетата не по-малко и в развиващите се страни. Насочената надолу спирала на бедността и на влошаването на околната среда е загуба на възможности и ресурси. В частност това е загуба на човешки ресурси. Тази взаимообвързаност между бедност, неравенство и влошаване на околната среда формира една важна тема в нашия анализ и препоръки. Това, което е необходимо сега, е една нова епоха на икономически растеж – растеж достатъчно мощен и в същото време социално и екологично устойчив.

Поради обсега на нашата работа и потребността да имаме широка перспектива аз осъзнах много добре необходимостта да събера група от висококвалифицирани специалисти с влияние в политиката и науката, за да се получи една наистина независима комисия. Това беше съществен момент от процеса на работата, за да се осигури крайният успех. Заедно всички ние трябваше да обхванем земното кълбо и да се сработим, за да формулираме интердисциплинарен интегриран подход към глобалните проблеми и нашето общо бъдеще. Ние се нуждаехме от широко участие при подчертано мнозинство на членове от развиващите се страни, за да отразим реалностите в света. Нуждаехме се и от хора с голям опит и от всички сфери на политиката, не само от политиката в областта на околната среда и развитието, а от всички сфери, където се вземат жизнено важни решения, влияещи на икономическия и социалния прогрес в национален и международен мащаб.

Поради това ние идваме от твърде различни позиции в обществото: външни министри, специалисти по финанси и планиране, хора, определящи политиката в областта на селското стопанство, науката и технологиите. Много от членовете на Комисията са министри и висши икономисти в своите страни; запознати са най-добре със състоянието в тези държави. Но като членове на Комисията ние действахме не в нашите национални роли, а в лично качество; и в процеса на работата национализмът и изкуствените граници между „индустриализирани“ и „развиващи се“ страни, между Изток и Запад изчезнаха. На тяхно място се появи общият интерес към планетата и взаимосвързаните екологични и икономически заплахи, с които сега се борят народи, институции и правителства.

През времето, когато заседавахме като Комисия, станаха трагедии като глада в Африка, изтичането на отрови от фабриката за пестициди в Бопал, Индия, и ядрената катастрофа в Чернобил, СССР, и те сякаш се случиха, за да оправдаят мрачните предсказания за бъдещето на човечеството, добили известност в средата на 80-те години. Но при публичните срещи, които проведохме на петте континента, научихме за още много хронични, широко разпространени бедствия: криза от дългове, спиране на помощи и инвестиции в развиващите се страни, спадане на цените на стоките и спадане на личните доходи. Убедихме се, че са необходими големи промени както във взаимоотношенията, така и в начините, по които са организирани нашите общества.

Въпросите за населението – нарастване и човешки права – и връзките между тези взаимно зависими въпроси и бедността, околната среда и развитието се оказаха едни от най-трудните проблеми, с които трябваше да се борим. В началото различията във възгледите изглеждаха непреодолимо далечни и из-

искаха много размисъл и воля за разбирателство през границите на култури, религии и региони.

Друга област на интерес за Комисията беше цялата сфера на международните икономически отношения. Тук, както и в много други важни аспекти на нашия анализ и нашите препоръки, ние успяхме да постигнем разбирателство на широка основа.

Много съществен е фактът, че всички ние станаме по-мъдри, научихме се да виждаме през културните и историческите бариери. Имаше моменти на дълбока загриженост и потенциална криза, моменти на благодарност и постижения, моменти на успех в изграждането на общ анализ и перспектива. Резултатът е подчертано по-глобален, по-реалистичен, по-ясно насочен в бъдещето, отколкото можеше да го направи всеки от нас поотделно. Когато се включихме в Комисията, ние имахме различни гледни точки и убеждения, различни представи за ценностите и перспективите, различен опит и интуиция. След три години на съвместна работа, пътувания, изслушване на различни хора и дискусии ние представяме единодушен доклад.

Аз съм дълбоко благодарна на всички членове на Комисията за тяхната преданост, тяхната предвидливост и лично себеотдаване на нашите общи усилия. Това беше наистина прекрасен екип. Духът на приятелство и откровено общуване, възприемането на мненията и процесът на изучаването и споделянето им създадоха оптимизъм – нещо много важно за всеки от нас и, смея да вярвам, за доклада и неговото послание. Ние се надяваме да споделим и с други нашето изследване и всичко, което преживяхме заедно. Това е нещо, което много други ще трябва да изпитат в дейността си, за да може да се постигне всеобщо устойчиво развитие.

Комисията вземаше предвид мненията на хора от всички обществени слоеве. Сега тя от своя страна се обръща именно към тези хора – към всички народи на света. Този доклад е послание както пряко към хората, така и към институциите, които те са създали.

Комисията се обръща към правителствата – директно и чрез различните техни представителства и министерства. Общността на правителствата, представени в Общото събрание на ООН, ще бъде главният получател на този доклад.

Комисията се обръща също към частните предприятия – от най-дребните еднолични предприятия до големите многонационални компании със съвкупен икономически оборот, по-голям от този на много държави, и с възможности да предизвикат дългосрочни промени и подобрения.

На първо място обаче нашето послание е насочено към хората, чието благосъстояние е крайната цел на всички политики за опазване на околната среда и за развитие. По-специално Комисията се обръща към младежта. Учителите по света ще трябва да изпълнят важната роля да запознаят младите хора с този доклад.

Ако не успеем да предадем нашето неотложно послание до днешните родители и ръководители, ние рискуваме да подкопаем основите на правото на

децата ни на здравословна и благоприятна за подобряване на съществуването им околна среда. Само ако успеем да преведем нашите думи на език, който може да достига умовете и сърцата на млади и стари, ще бъдем в състояние да предприемем широки социални промени, необходими за изправяне на линията на развитието.

Комисията свърши своята работа. Ние призоваваме за общи усилия и за установяване на нови норми на поведение на всички равнища и в интерес на всички. Промените в становищата и отношенията, в обществените ценности и в стремежите, към които докладът подтиква, ще зависят от широки кампании за образование, разисквания и обществено съучастие.

Накрая се обръщаме и към отделните групи граждани, към неправителствените организации, към образователните институции и към научната общност. В миналото всички те играеха важни роли в създаването на обществена осведоменост и на политически промени. Днес те трябва да вземат съществено участие в насочването на света по пътищата на устойчивото развитие, в поставянето на основите на Нашето общо бъдеще.

Процесът, в резултат на който беше изготвен този единодушен доклад, доказва, че е възможно да се обединяват сили, да се поставят общи цели и да се съгласува обща дейност. Всеки от членовете на Комисията би подбрал различни думи, ако беше написал доклада сам. Ала ние успяхме да съгласуваме анализа, различните средства и препоръките за устойчив курс на развитие.

Ето до какво се свежда крайният анализ: продължаване на общото взаимно разбиране и на общия дух на отговорност, така необходими в един разделен свят.

Хиляди хора от целия свят дадоха своя принос към работата на Комисията чрез интелектуална помощ, чрез финансови средства, чрез споделяне на своя опит и чрез ясно изразяване на своите потребности и желания. Аз съм искрено благодарна на всички, които направиха това. Много от техните имена могат да се намерят в Приложение 2 на доклада. Моята специална благодарност е за заместник-председателя Мансур Халид, за всички останали членове на Комисията и за главния секретар Джим Макнийл и неговия екип към нашия секретариат, които ни помагаша много повече, отколкото повеляваха техните задължения. Ентузиазмът и предаността им нямаха граници. Искам да благодаря на председателя и на членовете на Междуправителствения междусесиен подготвителен комитет, който сътрудничеса тясно с комисията, вдъхновявайки и поддържайки я непрекъснато. Благодаря също на изпълнителния директор на Програмата на ООН по околната среда д-р Мустафа Толба за неговата ценна непрестанна поддръжка и за интереса му към нашата работа.

Гру Харлем Брундтланд
Осло, 20 март 1987 г.